

نگاه

جریانات کردی در مواج‌هه با تحولات سوریه

محمد هادی فر - رئیس خبرگزاری کردپرس

● خط‌ونشان‌های آمریکا و برخی متحدانش برای سوریه در شامگاه ۱۴ آوریل ۲۰۱۸ با شلیک موشک‌هایی از ناوهای جنگی آنها باهدف زیرساخت‌های نظامی، تسلیحاتی و اهداف استراتژیک این کشور عملی شد. به‌گفته ناظران بین‌المللی، این حملات در سطحی تعریف‌شده و به‌منظور تادیب دولت بشار اسد نسبت‌به آنچه آنان از طغیان این دولت در استفاده از سلاح‌های شیمیایی علیه مخالفان خود می‌دانند، توجیه می‌شود. مؤلفه‌هایی به دور از صحنه‌های نبرد درباره این تحولات وجود دارد: اول اینکه گروه زیادی از کارشناسان بین‌المللی و نهادهای مردمی و احزاب مخالف دولت آمریکا را یک ماجراجویی سیاسی می‌دانند که این کشور را در باتلاق خاورمیانه بیشتر فرو خواهد برد. دو کشور اروپایی انگلیس و فرانسه نیز در مواجهه با این همراهی با احتیاط وارد عمل شده‌اند. روسیه به‌عنوان مدعی حريم حوزه نفوذ خود در کنار سوریه ایستاده است و به نظر می‌رسد درمقایسه‌با رقیب خود در هیئت حاکمه آمریکا از تجربه بیشتر و محاسبات دقیق‌تر به مدد تجربه خود برخوردار بوده و مواضعش هوشمندانه و بر اساس قانون هزینه-فایده عرصه تحولات را مدیریت می‌کند. بنابراین سیاست رفتاری عقلایی‌تری نسبت‌به رئیس‌جمهوری آمریکا در پیش‌گرفته است. وضعیت منطقه پس‌ازاین تحولات و در صورت پیاپه‌شدن اهداف مهاجمان به هر شکلی که رقم بخورد، مشکلات منطقه را پیچیده‌تر می‌کند. این از سویی موجب رشد سریع ناسیونالیسم در کشورهای عربی می‌شود و از سوی دیگر ترکیه نیز نمی‌تواند از چالش‌های به‌وجودآمده نجات یابد. جمعیت کردی این کشور در کنار جریانات دینی با شرایطی که به وجود یابید، به‌سادگی کنار نخواهند آمد. تنها کسانی می‌توانند محور تحولات آینده قرار گیرند که در کنار مسلح و امنیت عمومی منطقه و مصالح ملت‌ها و کشورهای تحت ستم باشند. انگلیس در این همراهی، به‌ظاهر مسموم‌شدن جاسوس دوچانبه روسیه در انگلیس را بهانه‌شان داده و فرانسه از ناکامی در رسیدن به خطوط گاز قطر از مسیر سوریه می‌گوید. کشورهای منطقه، ازجمله عربستان، با هدف کاهش نفوذ ایران در منطقه با اعطای ثروت‌های عظیم مردمان خود در کنار آمریکا و متحدانش قرار گرفته‌اند؛ ترکیه نیز به‌ظاهر به هدف تأمین امنیت مدعی خود وارد عمل شده که مبهم شده است. رفتارهای احساساتی رئیس دولت ترکیه کمتر از ترامپ نیست. درحالی‌که هنوز سفره ناهار اردوغان (۱۵ فروردین ۹۷) با رؤسای‌جمهوری ایران و روسیه برچیده نشده است، در ضیافت شام آمریکا و متحدانش حاضر شده و به‌زعم خود مترصد افتادن جنازه همسایه‌اش بوده که جیب‌های آن را لخت کند. اما بخشی از این سرزمین بحران‌خیز خاورمیانه محل سکونت کردهاست که قطعاً خواسته یا ناخواسته در صورت نیاز قدرت‌ها به این تحولات وارد می‌شوند و همانند گذشته به‌عنوان کارت جانبی مدنظر بازیگران فعلی این تحولات قرار خواهند گرفت. به گواه تاریخ سیاسی کردهای عراق، ترکیه و سوریه در منطقه، هیچ‌گاه این جمعیت پرآشنده در کشورهای خاورمیانه در اولویت قدرت‌های بزرگ حتی در بدترین شرایط منطقه‌ای قرار نگرفته‌اند و همواره شاهد خیانت و تنهاگذاشتن احزاب کرد در مقابل بحران‌ها در تمامی برهه‌های زمانی یک‌صدسال اخیر بوده‌ایم. در سال‌های ۱۹۱۶ با «سایکس-پیکو» و تبنای روسیه، فرانسه و انگلیس به عهد خود در مقابل کردها وفا نکردند؛ درحالی‌که تمام‌قد در دو پیمان بزرگ به نام‌های سور و لوزان در سال‌های ۱۹۲۰ و ۱۹۲۳ از حقوق ارمنستان چند ده‌هزارنفری دفاع کردند و در همان حال روی جنبش کردهای ترکیه و عراق معامله کردند. در جریان قیام ۱۹۶۱ کردهای عراق در پای‌خیانت انگلیس کاملاً مشهود بود. در جریان فروپاشی جنبش کردی در ۱۹۷۵، تبنای قدرت‌های بزرگ مکمل اقدامات الجزایر بود و نسل‌کشی کردستان عراق به‌دست صدام، با زرادخانه‌های آلمان و فرانسه رقم خورد. در ۱۹۹۱ آمریکا و متحدانش قصد سرنگونی بدون هزینه صدام را داشتند که نهایتاً از ظرفیت نظامی و نفوذ کردها در سال ۲۰۰۳ به‌عنوان اسب تروآ علیه صدام استفاده کردند و با کمترین هزینه مانعی بزرگ را از سر راه خود برداشتند. در همان اوایل سقوط صدام، آمریکا و متحدانش زحمات رهبران و احزاب کرد عراقی را در دگرگونی رژیم نادیده گرفته و قدرت آنان را حتی در مناطق تحت نفوذ خودشان کاملاً محدود کردند. باوجود مشاوران عالی‌رتبه در کنسولگری‌های آمریکا و فرانسه و انگلیس در اربیل و کرکوک به‌راحتی در ۱۶ اکتبر ۲۰۱۷ زنگ پایان ماه‌عسل خود با احزاب کرد عراقی هم‌پیمان و همراه باخود را به صدا درآوردند و با آرمان احزاب و جریانات کردهای عراق بازی کردند. در دسامبر ۲۰۱۸ در بازی عف‌رین همگی آفسایدگیری کردند و ترکیه را در مقابل دروازه خالی تنها گذاشتند و مزید پیچیدگی کلاف سردرگم قومی در منطقه شدند. حال با این رسوایی‌های مکرر تاریخی قدرت‌های بزرگ و قدرت‌های منطقه‌ای در حال نمایش جدیدی در پرده سیمت‌های خاورمیانه است و قطعا این سناریو هم بازیگر دارد و هم کارگردان. بهتر است احزاب و جریان‌های کردی باین‌همه تجربه تاریخی در این فستیوال اخیر حداقل در جایگاه تماشاچی قرار بگیرند نه هنرپیشه کتک‌خور!

politics@sharghdaily.ir

شرق؛ نامش در صدر اخبار است؛ اما خودش را گیر نمی‌آورد. سعید مرتضوی، قاضی و دادستان سابق تهران که حکم جلب او در پرونده جنایت بازداشتگاه کهریزک صادر شده، مدت‌هاست از نظرها غایب است؛ چه قبل از عید -که در جلسات دادگاه پرونده تأمین اجتماعی حضور پیدا نمی‌کرد- و چه این روزها که گیرنیابوردن او با وجود داشتن محافظ، تعجب‌برانگیز شده است.

ماجرای مرتضوی دوباره از آنجا داغ شد که غلامحسین محسنی‌آز‌های، معاون اول قوه قضائیه، چهارشنبه‌شب در حاشیه نشست خود با دانشجویان مشهد، به خبرنگار روزنامه خراسان گفت: «حکم جلبش صادر شده، ولی هنوز متأسفانه گیرش نیابوده‌اند، حالا نمی‌دانم چطور هست». همین روزنامه چند روز قبل نیز پیگیر حکم جلب قاضی مرتضوی شده و به نقل از یک منبع آگاه نوشته بود: «قوه قضائیه در زمان خودش این کار را انجام می‌دهد. او اکنون تحت‌نظر است». سعید مرتضوی ساکن تهران؛ اما اصالتاً یزدی است و هرازگاهی به حسینه خود در تفت یزد می‌زند. البته خبری هم در فضای مجازی پخش شده که به‌تازگی او در بازار آهن تهران دیده شده است؛ فعلاً اما از مکان و خود مجرم خبری نیست.

دادستان سابق تهران که متهم ردیف اول پرونده کهریزک بود، در دادگاه تجدیدنظر به دلیل اظهار ندامت، با یک درجه تخفیف به دو سال حبس محکوم شده است. حدود ۴۰ روز پیش بود که وکیل خانواده محسن روح‌الامینی که در ماجرای کهریزک در سال ۸۸ کشته شده بود، از حکم جلب مرتضوی خیر داده بود. به نظر می‌رسید سعید مرتضوی به اخظاریه قاضی برای معرفی خود برای اجرای حکم بی‌توجه بوده که حکم جلب او صادر شده است، اما مرتضوی مدعی شد حکمی به او ابلاغ نشده است. بر اساس قانون، پرونده بعد از صدور حکم قطعی به اجرای احکام دادسرای مربوطه ارسال می‌شود. بعد از تعیین شعبه اجرای احکام، قاضی شعبه اخظاریه‌ای به محکوم‌علیه برای معرفی خود برای اجرای حکم صادر می‌کند. محکوم‌علیه نیز مکلف است در مهلت تعیین‌شده که بر اساس رویه دادسراها ۱۰ روز است،

ادامه از صفحه ۳

امیرانتظام در داوری اسناد

عباس امیرانتظام و حمایت بازرگان

عباس امیرانتظام، متولد ۱۳۱۱ در تهران و دارای مدرک کارشناسی ارشد ساختمان از دانشگاه برکلی آمریکا در سال ۱۳۴۵ است. او از هواداران نهضت ملی نفت و مصدق بود و البته با تأسیس نهضت آزادی ایران، به این گروه پیوست. امیرانتظام همچنین از دوستان و وفاداران به مرحوم مهدی بازرگان بود و شاید همین دوستی و رفاقت بود که بازرگان را تا لحظات سخت امیرانتظام در دادگاه، به‌عنوان حامی او حفظ کرد؛ آن‌هم در شرایطی که نهضتی‌ها از عضو خود دست کشیده بودند. بازرگان نهنها در جلسات دادگاه به دفاع از امیرانتظام پرداخت بلکه به روایت فرشته، دختر مرحوم مهندس بازرگان، امیرانتظام یکی از دغدغه‌های مهندس تا پایان عمر او بوده است.

امیرانتظام همین موضوع را در مصاحبه‌ای این‌گونه روایت کرده بود: «من در سال ۱۳۳۰ شمسی وارد دانشکده فنی دانشگاه تهران شدم و مهندس بازرگان آن زمان رئیس دانشکده فنی بودند. هر دو ملی بودیم البته با اختلاف سن، اما از همان زمان جذب یکدیگر شدیم… در زندان تماس حضوری نداشتیم اما همیشه پیام‌ها و دغدغه‌های خود از وضع کشور را از طریق فامیل به یکدیگر می‌رساندیم. اگر حمل بر بزرگی نشود، یکی از دغدغه‌هایشان من بودم. زمانی که مسعود بهنود به تهران آمده بودند و برای نوشتن کتاب ۲۵۷ روز با مهندس بازرگان صحبت کرده بودند، وقتی از ایران رفتند یک نامه‌ای برای ما نوشتند که آقای بازرگان به ایشان گفته او می‌رود اما تا زمانی که مشکل امیرانتظام حل نشود، یک دست او از قبر بیرون است. آن مرد شریف و پاک و وطن‌پرست، هیچ‌چیز جز بزرگی و آزادی ایران نمی‌خواست. ایشان تنها مرد بزرگی در تاریخ ایران بود که آمد و مسئولیت تمام کارها را برعهده گرفت. مهندس گفتند: «من بودم که از امیرانتظام خواستم به سفارت آمریکا، انگلستان، آلمان، فرانسه و هلند بروم و برای ما اطلاعات جمع کند و بگیرد. من شهادت می‌دهم که ایشان در تمام مدت اطلاعات گرفته و به دولت من داده است نه اینکه اطلاعات بدهد». در آنجا نمونه‌هایش را هم ذکر کرده بودند؛ به‌طوری‌که سه ساعت سخنرانی ایشان در دادگاه طول کشید و در تمام این مدت شرافتمندانه از من دفاع کردند و گفتند اگر قرار است کسی را محاکمه کنید، بنیاید من را یعنی مهندس بازرگان را محاکمه کنید». بعد از پیروزی انقلاب، امیرانتظام به‌عنوان معاون نخست‌وزیر (بازرگان) و سخنگوی دولت موقت انتخاب می‌شود. پس از آن هم به دلیل فشارها علیه امیرانتظام، بازرگان او را به‌عنوان سفیر ایران در حوزه کشورهای اسکاندیناوی انتخاب کرده و روانه سوئد می‌کند. مرحوم عزت‌الله سبحانی

سیاست

انتقاده‌ها از «گیرنیابوردن» دادستان سابق تهران بالاگرفت

در تعقیب مرتضوی

خود را برای اج‌رای حبس معرفی کند؛ اما در صورت حضور پیدانکردن در مهلت قانونی، مطابق قانون آیین دادرسی کیفری وثیقه تعیین‌شده ضبط و حکم جلب محکوم‌علیه صادر خواهد شد.

صدای نمایندگان مجلس در آمد

گیرنیابوردن سعید مرتضوی صدای برخی نمایندگان مجلس را هم درآورد. فاطمه سعیدی، نماینده تهران در مجلس، در تویییتی نوشت: «وزرای دادگستری و کشور را فرامی‌خوانم تا درباره عدم تحویل سعید مرتضوی به زندان توضیح دهند. اگر حکم نهایی و ابلاغ شده، باید اجرا شود».

همچنین به گزارش ایسنا، مصطفی کواکبیان، دیگر نماینده تهران، در نطق میان‌دستور خود در جلسه روز گذشته مجلس، خطاب به قوه قضائیه گفت: «شما می‌گویید در برخوردنکردن با احمدی‌نژاد حکمتی است. حالا که سعید مرتضوی هم دستگیر نمی‌شود، آن هم حکمتی دارد؟ آیا شما می‌خواهید با این

محافظان مرتضوی هم نمی‌دانند او کجاست؟

وکیل تأمین اجتماعی در پرونده سعید مرتضوی به نکته جالبی اشاره کرد و گفت مگر می‌شود فردی محافظ داشته باشد؛ اما ندانیم کجاست؟ در هیچ جای تاریخ حقوقی کشور نداریم که فردی را با قرار دومیلیاردتومانی با کفالت آزاد کنند.

مصطفی ترک‌مدانی درباره سخنان سخنگوی

اعتراض خود را نیز به بازپرس محترم اعلام کردیم که در پرونده هم ثبت شد. آن زمان بختمان این بود اگر متهمی با چنین شرایط و ضوابطی، خود را در معرض دستگیری ببیند، یا متواری می‌شود یا دست به اقداماتی می‌زند که دستگیر شود».

او گفت: «با توجه به سوابقی که از این پرونده دارم، به‌ویژه مدیرعامل سابق اجتماعی که در گذشته هم پست و مقام قضائی داشتند، این اظهار‌نظر جناب سخنگو را نشانه دو چیز می‌دانم؛ نخست اینکه در فرآیند آیین دادرسی قرارهای صادره آن‌قدر قوی نبوده است که محکوم خودش را در معرض بازداشت قرار دهد و خود را تسلیم کند. با اینکه در فرآیند بازداشت و دستگیری پس

از صدور حکم جلب، برخی کوتاهی می‌کنند؛ وگرنه بعید می‌دانم چنین فردی توانایی فرار از قانون را داشته باشد». این وکیل دادگستری گفت: «چگونه برای متهمی که دارای اتهامات بزرگ مالی از قبیل اهمال و سهل‌انگاری در اداره اموال دولتی، تبنای در معاملات دولتی، اختلاس و تصرف غیرقانونی بوده است، چنین رفتاری را صادر کرده‌اند؟ ما در هیچ جای تاریخ حقوقی کشور نداریم که فردی را با قرار دومیلیاردتومانی با کفالت آزاد کنند. یک زمانی ۹ محافظ داشتند که هر شیفت سه نفر از او محافظت و مراقبت می‌کنند -که شاید این تعداد کمی کمتر یا بیشتر باشد- به‌مراحل این اقدامات با فرمایشات آقای سخنگو تناقض دارد و عجیب است که چگونه محافظان مرتضوی از او خبری ندارند و نمی‌دانند کجاست؟ با این همه مراقب، چگونه از مرتضوی بی‌اطلاع هستند؟».

ترک‌مدانی با بیان اینکه از نظر آیین دادرسی در زمان تقهیم اتهام و قرار مجرمیت یک تأمین مناسب باید از مهم گرفته‌شود، عنوان کرد: «حکمی که از آن ب یاد می‌شود، مرتبط به پرونده کهریزک است و مربوط به پرونده تأمین اجتماعی نیست. ما خودمان با بازپرس پرونده گفت‌وگویی داشتیم و ایرادات را هم گوشزد کردیم؛ گفتیم اگر قرار باشد یک قرار خفیف صادر کنید، بیم این می‌رود که فرد حاضر نشود. در آن زمان، یکی از خفیف‌ترین قرارها برای این پرونده در نظر گرفته شد که تا حکم دادگاه و عدالت برای ایشان اجرا شود».

رویداد

در تماس تلفنی با بوریس جانسون مطرح شد انتقاد شدید ظریف از حمله خودسرانه به سوریه

● بوریس جانسون، وزیر امور خارجه انگلستان، دیروز در تماسی تلفنی با محمدجواد ظریف، وزیر امور خارجه جمهوری اسلامی ایران، درباره مشارکت انگلستان در حمله موشکی به سوریه توضیحاتی ارائه کرد. به گزارش ایسنا، ظریف در این گفت‌وگوی تلفنی ضمن محکومیت حمله خودسرانه به سوریه، مجدداً بر مخالفت جمهوری اسلامی ایران با کاربرد هرگونه سلاح شیمیایی تأکید کرد و با یادآوری سابقه کاربرد سلاح شیمیایی ازسوی صدام با حمایت آمریکا، انگلیس و فرانسه علیه ایران از برخورد دوگانه غرب انتقاد کرد. وزیر امور خارجه اقدام به حمله قبل از ورود بازرسان سازمان منع سلاح‌های شیمیایی را سؤال‌برانگیز خواند و افزود: «دو حمله‌ای که به‌بهانه سلاح شیمیایی به سوریه انجام شد درست در مقطعی بود که ارتش سوریه دست برتر را در مقابل تروریست‌ها داشت و آنها را در آستانه شکست قرار داده بود». ظریف به وزیر خارجه انگلستان یادآور شد از ابتدای مطرح‌شدن خلع سلاح شیمیایی سوریه اعلام کردیم که گروه‌های مسلح تروریستی سلاح‌های شیمیایی در اختیار دارند که به آن توجه ن‌شد. وزیر امور خارجه کشورمان در پایان با انتقاد از اقدام خودسرانه، غیرقانونی و یک‌جانبه آمریکا، انگلیس و فرانسه در تجاوز به سوریه به وزیر خارجه انگلستان گفت که هیچ کشوری به‌طور خودسرانه حق اجرای مقررات تنبیهی علیه سایر کشورها را خارج از موازن بین‌المللی ندارد. بامداد شنبه سه کشور آمریکا، انگلیس و فرانسه حملاتی به نقاط متعددی از شهر «دوما» سوریه انجام دادند. این حملات در حالی انجام شد که آمریکا و متحدانش مدعی شدند دولت سوریه در دوما از سلاح شیمیایی علیه مخالفان خود استفاده کرده که منجر به کشته‌شدن ۶۰ نفر از غیرنظامیان شده است. فعالیت‌های سه کشور علیه دولت سوریه در فضای ادعای حمله شیمیایی ادامه پیدا کرد و درنهایت به حمله نظامی ۵۰ دقیقه‌ای ختم شد که در آن بین صد تا ۱۲۰ موشک استفاده شد. بعد از این حمله واکنش‌های بین‌المللی به آن به راه افتاد. وزارت خارجه ایران حملات موشکی آمریکا و متحدانش به خاک سوریه را به‌شدت محکوم کرد و وزیر امور خارجه هم در تماس‌هایی تلفنی با همتای سوری و آلمانی خود درباره این‌گفت‌وگو کرد.

میزبان امن داده‌های شما

در مرکز داده آسیاتک

Asiatech Data Center

با امکان ارایه بونیت، رک و کبج اختصاصی

و نیز اجاره سرور مجازی و اختصاصی

۱۵۴۴

asiatech.ir

اینترنت یک، آسیاتک

دارای مجوز FCP به‌شماره ۱۶- ۹۴- ۱۵۰ از سازمان تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی

بستر بیماری بود، به ملاقات او رفت.